

ձգելոց են, և անտի քարշեն ի վեր, նմանապէս և անտի իջուցանեն ի վայր: Իսկ եթէ թագաւոր իջուցանելոց են, պահեն զկարգն և որոյ իցէ կարգն՝ զայն եւս այսու կերպիւ իջուցանեն ի վայր:

Իսկ ի ժամանակս թոլմաճանին էր այն իթեկէ թագուհին, որ մեծաւ հանճարեղութեամբ կառավարէր, և թոռն էր յայնժամ ամաց չորեքտասանից, և ի գանձապետութեանն թոլմաճանի որդին իւր Պողոսն եւս ի պալատն բազում անգամ գնալով գալով՝ ետես չորեքտասանամեայ թագաւորն զՊողոսն որ հասակակից իւր էր, սպիտակ և զեղեցիկ՝ երեքտասան ամաց, յարեցաւ ի նա և խօսեցաւ ընդ նմա և սիրեաց յոյժ: Վասն որոյ գնացեալ խնդրեաց ի մեծ մօրէ իւրմէ յիթեկէն՝ թէ որդի թոլմաճանի Պողոսն եկեալ երբեմն խաղասցէ ընդ իւր: Եւ թագուհին կոչեալ զթոլմաճանն ասէ. Յերկուս և յերիս աւուրս ի շարաթու թոյլ տուր Պողոսիդ զի եկեալ խաղասցէ ընդ թոռանս իմոյ: Իսկ թոլմաճանին յառաջ փոքր ինչ անհաճոյ էր այս խնդիրքն թէ Պողոս մանուկն իւր աւերի: Վերջապէս ետ հրաման որդւոյն գնալ և խաղալ ընդ թագաւորի, որ յետոյ միջնորդութեամբ Պողոս որդւոյն բազում խնդրուածք հօրն կատարէին, զի Պողոսն բազում համարձակութիւնս ունեցաւ ի պալատին միջնորդութեամբ թագաւորին: Այլ եւս զմեծամեծ իրս աղաչէր թագաւորին և նա մեծ մօրն խօսէր և իսկոյն կատարէին խնդրուածքն:

Եւ այսու կերպիւ Պողոսն թէ վասն իւր և թէ վասն հօրն առնէր զբազում բարութիւնս, և մեծ համբաւ ստացաւ Պողոսն, զի ընդ թագաւորի համարձակ միւսասիպ էր և խաղայր ընդ նմա և յոյժ սիրելի եղեւ թագաւորին՝ այնքան մինչեւ վասն իշխանական պաշտօնից ինչ՝ որք պատկանեալ էին թագաւորի, եկեալ տրօք աղաչէին զՊողոսն արտաքոյ պալատին եղեալ մեծամեծք, և նա խօսէր ընդ թագաւորին և կատարէր զխնդրուածս նոցա և շահէր յոյժ յոյժ:

Այլ այս եւս յայտ լիցի, զի ամենայն

արհեստագործքն քաղաքին են բնաւքն ի ներքոյ հրամանի գանձապետին. իսկ դերձակքն բնաւքն են մահմետականք, և էին ստրուկք. նմանապէս գոն եւս հրեայք. նոքա եւս են ստրուկ ուայէք. և սոցա եթէ յանցանք ինչ հանդիպէր, այս էր սովորական պատիժ նոցին, զի կալեալ բերեն ի պալատ գանձապետի արկանեն ի բանտ և ի շղթայս, և անսուղ պահեն զաւուրս վեց կամ եօթն մինչեւ ի տասն օր ըստ յանցանաց: Իսկ գանձապետն թոլմաճան որդրմելով սոցա ոչ պահէր անսուղ, այլ տայր ուտել, և տայր եւս ֆալախայ ըստ յանցանացն 100—150—200, մինչեւ ցերիս հարիւր, ուտեալ ի կ. Պոլիս ի մահմետականաց, որք որպէս առնէին հայոց և յունաց, ըստ այնմ կերպի և թոլմաճանն առնէր մահմետականաց, և այնքան երկեան յայս ֆալախայից, մինչեւ կամ էին անսուղ մնալ զաւուրս հնգետասան՝ քան հարկանիլ ջրօք ի յոտսն: Եւ ի մեծէ ասէ ֆալախային՝ բողոքեցին առ թագուհին, և յանդիմանեալ ի նմանէ՝ զլիակոր դարձան յետս, զի կանխապէս թոլմաճանն առեալ էր զհրաման ի թագուհւոյն:

1765 — Արդ յորժամ հասանեն ի Դեկտ.

25 մեծ ցնծութեամբ կատարեն զտօն Միւրնդեան Տեառն մերոյ, և ի տարեգլխոյն 1765 ի պալատ թագաւորի մեծ խրախճան լինի ճգմաթեկաց այսինքն բաշայից որք ըստ 14 բաշայութեանց 14 բաշայք ունի, և սոքա ըստ մեծի մասին արտաքս գտանին: Իսկ եթէ գտցի որ ի նոցանէ ի քաղաքին՝ կոչեն զնա իւրայնովքն, այլ եւս զմեծամեծ իշխանսն կոչեն: Եւ թագուհին ընդ թոռան իւրում նստի ի բարձրաւանդակ տեղի ինչ զարդարեալ, և ի սեղանի իւրաքանչիւր որ զսպասաւոր մի ընդ իւր պարտի ունիլ, որք կերակրեցեն ձեռք իւրեանց գտեարսն, զի առաջի թագուհւոյն ամօթ մեծ համարին իւրեանց ձեռքն ուտել, այլ տէրն բանայ զբերանն և սպասաւորն իւր ձեռքն զպատառն առեալ դնէ ի բերան տեառն իւրոյ:

Եւ հաց նոցին ոչ է ի ցորենոյ, այլ՝ այլ իմն յունդոյ կակուղ նման դատայի-